

NỘI MÔI PHÒNG PHÁP KHÔNG THỂ TÁCH RỜI YÊU TỐ VẤN HOÀ TRONG DẠY - HỌC NGOẠI NGỮ

LEAHÔNG HOA^(*)

Hiện nay, khi xu hướng giao tiếp và hội nhập quốc tế đang ngày càng trở nên bức thiết thì nhu cầu học ngoại ngữ ngày càng tăng. Quan niệm cho rằng dạy ngoại ngữ chỉ nên tuân theo dạy người học một vốn từ vựng hay một vốn ngữ pháp rồi sẽ dần dần thấm vào đầu của mình là không còn tồn tại nữa. Mục tiêu dạy học ngoại ngữ ngày nay là hướng đến rèn luyện năng lực giao tiếp hiệu quả. Tuy nhiên, học ngoại ngữ nào mà không hiểu và nắm được vấn đề bản ngữ thì khi có thể hiểu rồi sau sẽ rất khó giao tiếp thành công với người bản ngữ. Vậy nên việc lồng ghép vấn đề của ngôn ngữ đích vào quá trình dạy và học trở nên vô cùng quan trọng. Ý thức được vai trò của vấn đề trong dạy và học ngoại ngữ thì việc lựa chọn những phương pháp phù hợp và hiệu quả cũng là một vấn đề cần phải được quan tâm.

Ngôn ngữ (tiếng nói) là sản phẩm cao cấp của ý thức con người, là vật chất được tổ chức hoá và là hệ thống tín hiệu thứ hai của con người. Ngôn ngữ là một phương tiện, một công cụ để con người giao tiếp với nhau, trao đổi và hiểu nhau. Hiện nay trên thế giới có hơn 2.500 ngôn ngữ khác nhau. Mỗi một ngôn ngữ đều gắn liền với một nền văn hoá của dân tộc nó. Ngôn ngữ không những được nghiên cứu nhờ một hệ thống tín hiệu tuân theo quy luật của tự nhiên mà còn được xem xét dưới nhiều bình diện khác nhau của môi trường giao tiếp. Theo cách tiếp cận này, các nhà nghiên cứu ngày càng nhận ra tầm quan trọng của vấn đề trong ngôn ngữ và giao tiếp.

Ngôn ngữ là sự thể hiện sâu sắc nhất một nền văn hoá và yêu tố văn hoá hiện diện trong mọi bình diện của ngôn ngữ. Ngôn ngữ và văn hoá có mối liên hệ không thể tách rời. Nếu ví văn hoá như một tảng băng trôi thì phần nổi trên

mặt nước chỉ thể hiện dạng nhận biết được của chính là ngôn ngữ. Chúng ta không thể làm chủ một ngôn ngữ nếu không nắm bắt được những nét đặc trưng của một nền văn hoá và ngược lại chúng ta không thể hiểu được các thái độ và ý nghĩa sâu xa của một nền văn hoá nếu không hiểu rõ về ngôn ngữ. Ngôn ngữ là phương tiện giao tiếp quan trọng nhất của loài người, không chỉ giao tiếp mà còn hiểu quả khi cần người phải làm người nhận thông tin phải có sự hiểu biết chung. Mỗi một dân tộc đều có những phong tục, tập quán, nghi lễ riêng biệt phản ánh bằng ngôn ngữ các dân tộc thuộc nền văn hoá khác nhau sẽ có những hiểu nhau hơn khi gặp các từ ngữ biểu thị những sự vật khác nhau. Những hiện tượng trên không chỉ do những người tham gia giao tiếp chưa hiểu tập quán ngôn ngữ mà còn do họ không nắm bắt được những hiểu biết cần thiết để lập thành nên văn hoá – xã hội của hành vi giao tiếp. Nhờ vậy, quan hệ đồng tác giữa các yếu tố văn hoá, ngôn ngữ và kỹ năng giao tiếp là một thực thể hiện diện và nếu sử dụng ngôn ngữ có hiệu quả cần phải có sự hiểu biết về văn hoá của dân tộc bản ngữ. Người học không thể nào học tiếng nói của một dân tộc nào nếu mà không học văn hoá của đất nước đó, do vậy, người dạy cần quan tâm hơn nữa đến các yếu tố văn hoá của ngôn ngữ mình đang nghiên cứu giảng dạy.

Nhờ vậy, văn hoá là một bộ phận không thể thiếu trong dạy và học ngoại ngữ. Văn hoá đóng một vai trò quan trọng hướng đến mục tiêu “nâng cao năng lực giao tiếp” cho người học. Trong quá trình giảng dạy ngoại ngữ việc lồng ghép các yếu tố văn hoá vào bài giảng là rất quan trọng. Việc hiểu biết những nét văn hoá này giúp người giao tiếp cũng nhờ người dạy và người học tiếp thu được ngoại ngữ một cách có hiệu quả bởi nghĩa của một từ ngữ nội dung lời thoại của bất kỳ ngôn ngữ nào cũng có thể thay đổi theo ngữ cảnh. Sự cảm nhận ngôn ngữ không chỉ dừng lại ở chỗ

(*) Thạc sĩ, Phó Trưởng bộ môn Ngoại ngữ
– Trường NHCND

biết nghĩa, biết nói dung chừa nững trong các tờ ngổmạ quan trọng hôn lả nả nững yinghóa sau xa của những nói dung thông tin ấy. Một ngổmạ dư coi nả nững ngổ pháp vạ coi vớ tở phong phui nẻn nằu nững nẻu thieu hieu biẻt vẻ vạ nẻ hoả bản ngổ thì khi giao tiếp hỏi chẻ dờng lải òi mớic nỏ lả biẻt cằch diẻn nằt yinghỏ của mình mớic cằch vũng vẻ bằng ngổn ngổ của hỏi vạ bằng viẻc ảp nằt vạ hoả Viẻt vạ trong tiẻng Anh mả thỏi. Hay nỏ cằch khỏic chẻ coi nằng lỏc ngổn ngổ thỏi thì chỏa nủi cho ngổmạ hỏc ngoải ngổ thanh thỏp ngổn ngổ nỏ.

Vạ nẻ con coi thẻ nẻi mớic trong hôn nẻu do thieu hieu biẻt vẻ vạ hoả con coi thẻ gỏy “xung nỏ vạ hoả” hay “sỏic vạ hoả”. Phỏn lỏn ngổmạ hỏc thỏng ảp nằt vạ hoả mẻi nẻi trong viẻc hỏc ngoải ngổ của mình. Chằng hỏn, trong quỏi trỡnh giỏng dỏy, sinh viẻn thỏng nằt ra cằc cằu hỏi lỏm quen nỏ: “Cỏi cỏi gia nỡnh chỏa?”, “Cỏi bao nẻi uỏi?”, “Cỏi cỏi mỏy ngổmạ con?” “Lỏng cỏi bao nẻi uỏi?” ... N्हỏng cằu hỏi tỏng chỏng mỏn thẻ hẻi sỏi quan tỏm trong vạ hoả Viẻt, vỏ hỡnh chung lả lỏ sỏi tỏ mỏi khỏng nẻn dung trong vạ hoả Anh.

N्हỏng ví dủi nẻu trỏn chẻ lỏ mớic chỏng chỏng tỏ cằc yẻu tỏ vạ hoả vạ giao thỏa vạ hoả ít nỏic chủi trong chỏng trỡnh giỏng dỏy. Thỏng thỏng ngổmạ dỏy chẻ nẻi n्हỏng vạ nẻ lẻi quan nẻn vạ hoả khi chung xuỏt hẻi trong bải hỏc mỏ khỏng nỏ sau khỏi thỏc cằc khỏ cằnh vạ hoả mớ cằch coi hẻ thỏng. Vỏy, nẻ gỏiúp ngổmạ hỏc thanh cỏng trong giao tiếp vạ trỏn n्हỏng củi “sỏic” do khỏic biẻt vẻ vạ hoả, ngổmạ dỏy cằn xỏic nỡnh lỏi mỏi quan hẻ chỏt chẻ giỏa ngổn ngổ vạ vạ hoả vạ nẻn thỏic rỏi vẻ sỏi cằn thẻi phỏi nỏ vạ hoả của ngổn ngổ nỏic vạ quỏi trỡnh dỏy – hỏc ngoải ngổ nỏi chung vạ tiẻng Anh nỏi riẻng.

Nẻn nằng cao nẻn thỏic của ngổmạ hỏc vẻ sỏi khỏic biẻt vạ tỏng nẻng của vạ hoả nguỏn vạ vạ hoả nỏic, vạ trỏ của ngổmạ giỏng viẻn rỏi quan trỏng. Tuy theo nỏ uỏi vạ trỡnh nỏ ngổmạ hỏc, ngổmạ dỏy coi thẻ nẻi chằn vạ ảp dung phui vủi cho viẻc dỏy vạ hoả trong quỏi trỡnh dỏy ngoải ngổ của mình. Ngổmạ dỏy cằn nỏ n्हỏng òng dung coi thẻ vạ trong tỏng bải giỏng bằng cằch chẻi cằc trỏch nỏn phỏm, cho sinh viẻn nỏc n्हỏng cằu chẻi sỏu tỏp tỏ sỏch, bải, Internet... coi lẻi quan nẻn sỏi khỏic biẻt vẻ vạ hoả yẻu cằu sinh viẻn kẻ lỏi n्हỏng vạ nẻ hỏi gỏp phỏi trong thỏc tiẻn khi giao tiếp vớ ngổmạ

nỏic ngoải. Lỏp hỏc sỏi cung nẻu phỏn tẻch nẻn nẻn của sỏi viẻc, gỏi yẻi giỏi phỏp cằn lỏm nẻ trỏn n्हỏng củi sỏic vạ hoả Hoả ngổmạ dỏy coi thẻ dung cằc cằu nỏ nẻ kẻi mỏ tra kẻi thỏic vạ cung cỏp thẻi thông tin lẻi quan nẻn vạ hoả, coi thẻ yẻu cằu ngổmạ hỏc thẻi trỡnh nẻn gỏi vẻ mỏ hay nẻi nẻi khỏic nẻu giỏa vạ hoả của hỏi vạ vạ hoả hỏi nằng tìm hieu vẻ phong tẻc tỏp quỏn, lẻi hoả, cỏi xin... coi kẻn hỡnh ảnh minh hoả vạ cằc cằu hỏi lẻi quan nẻi cung thỏi luỏn...

N्हỏ vỏy, nẻi vui của n्हỏng ngổmạ dỏy ngoải ngổ khỏng con hỏn chẻ trong khỏn khỏ của cằc cằu trỏc ngổn ngổ thỏn tuy mỏ phỏi chẻi nẻi nẻn ngổmạ hỏc cằc khỏ cằnh của ngổn ngổ vạ cằc yẻu tỏ vạ hoả khỏng nỏic nẻ cỏp nẻn trong nỏ dung giỏi trỡnh thỏng quỏ cằc tỡnh huỏng, n्हỏng dỏng bả tỏp vẻ giao thỏa vạ hoả, nẻng thỏi cằn lỏu yẻ ngổmạ hỏc vẻ cằch diẻn nằt vạ tỏ duy phui hỏp vớ vạ hoả nỏic. N्हỏng hẻi tỏng, sỏi viẻc nỏy coi thẻ nẻng vạ phui hỏp vớ nẻn vạ hoả nỏy n्हỏng lỏi khỏng nỏic xem phui hỏp vớ nẻn vạ hoả khỏic. Ngổmạ dỏy cằn xem xẻi mỏc tiẻu dỏy hỏc mớ cằch cằn thỏi nẻi lỏ chỏn n्हỏng phỏng phỏp coi sỏn hoả thẻi kẻ cằc hoỏi nẻng dỏy vạ hoả theo cằch riẻng của mình nẻn nỏ cằc yẻu tỏ vạ hoả của ngổn ngổ nỏic vạ bả giỏng mớ cằch hieu quỏi nẻi.

Tuy nẻi, khỏng thẻ phui nẻn rỏn thanh cỏng trong viẻc nằt nỏic mỏc nỏic giao tiếp khỏng thẻ thieu vằng vạ trỏ của ngổmạ hỏc. Nẻu ngổmạ hỏc khỏng coi yẻ thỏic, khỏng coi sỏi say mẻ hỏi sỏi tìm thỏy n्हỏng tiẻ hỏc tẻi nẻi hoả coi tỡnh trỏng, giỏi viẻn giỏng, hỏc sinh ngổ dỏi lỏp kẻu ca: “Biẻt rỏi, khỏ lỏm, nỏi mỏi.”. Thẻi vạ nỏi tỡnh trỏng lỏi nỏic sỏch, tìm tỏi liẻu tham khỏp, ngỏi giao tiếp vớ ngổmạ nỏic ngoải ... cung coi thẻ lỏm ngổmạ hỏc mỏ dỏn nỏ hỏng thỏi vớ mỏi hỏc.

Hỏc ngoải ngổ lỏ mỏ hoỏi nẻng mỏn hỏm lỏng quan trỏng cằc yẻu tỏ vạ hoả – xỏ hoả. Vạ hoả nỏic trỏn nằt vạ tiếp thu mớ cằch tỏ nẻi nẻng quỏ quỏi trỡnh dỏy vạ hỏc ngoải ngổ vạ vạ trỏ của vạ hoả tỡnh tiẻn theo quỏi trỡnh tiếp nẻn ngoải ngổ của ngổmạ hỏc. Khi thỏic hỏn mớ ngổn ngổ mỏi, n्हỏng thỏi quen mỏ nẻn dỏu ỏn vạ hoả coi thẻ lỏ rỏ cằn hoả thỏn lỏi cho ngổmạ hỏc. Bỏi vỏy, ngoải nẻng lỏc ngổn ngổ kẻi thỏic vẻ vạ hoả của ngổn ngổ nỏic lỏ nẻi khỏng thẻ thieu nỏ vớ mớ giỏng viẻn dỏy ngoải ngổ/.